N. 14.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 15. Lutego V. S. ROKU 1808.

S. PETERSBURG VS. d. 4 lutego. Generał infanteryi Graf Buxhewden w nadgrodę zasług położonych dla dobra oyczyzny, szczególniey teraz w prędkiém woysk uformowaniu, otrzymał order S. Andrzeia z nayłaskawszym ie kryptem, który pracom iego daie świadectwo znamienite. GL. Kotłubicki w nadgrodę gorliwości z którą sprawował obowiązek Naczelnika Gubernskiego milicyi Niżehorodzkiey, otrzymał order S. Włodzimierza 3 klassy. Stanu konsyliarz Mołczanow ozdobiony orderem S. Anny 1 klassy. Hofmistrz Demidow orderem S. Anny 2 klassy, iakoteż stanu konsyliarz Ster.

W ukazie danym Collegium woiennemu wyraził Jmperator Jmć. Oddaiąc sprawiedliwość dystyngwowaney służbie Jmperatorskiego batalionu milicyi w czasie woyny przeszłey, rozkazuiemy liczyć on w korpusie woysk leibgwardyiskich, i utrzymywać w przyszłości na osnowie następuiącey. 1 Wszyscy Officyerowie, unterofficyerowie i żołnierze tego batalionu biorą odtąd porównanie w prawach swoich z inną piechotą leibgwardyi. 2 Jmperatorski batalion milicyi w liczbie Officyerów i żołnierzy ma zupełnie być zrównany z batalionami gwardyiskiemi. 3 Wnętrzny podział kompanii tego batalionu i wprowadzony iuż do niego porządek służby ma zostać w teraznieyszym stanie. 4 Mundur, ammunicyą, broń, oboz, inne rzeczy tegoż batalionu zostawić w stopniu dzisieyszym, lecz co do terminów iednako z pieszemi półkami leibgwardyi. 5. Znayduiąca się teraz przy tymże batalionie kommenda artylleryi według przepisu wyższego ma być wcieloną do batalionu artylleryi leibgwardyiskiego nad przepisany w nim etat, i poczytać ią przy wspomnionym batalionie odkommenderowaną. 6. Wydawanie według przepisow na gwardyą gaży Officyerom i żołnierzom, ostatnim rzeczy potrzebnych, będzie czynione z Komissoryatu; z departamentu prowiantskiego dostarczany będzie prowiant i furaż.

Graff Alexy Andreiewicz na mieyscu uwolnionego Graffa Liewen zarządzać ma obozową kancellaryą J. J. Mości i korpusem Feldjegerów. Aktualny stanu konsyliarz Bażenów należeć ma do Admiralicyi. Litewsko Grodzieński Wice Gubernator Bakeiew uwolniony od tego obowiązku zasiądzie w banku assygnacyinym. Reketmeister Kluczarew otrzymał rangę aktualnego stanu konsyliarza. Aktualny stanu konsyliarz Litke umieszczony w gabinecie Monarszym.

Według rapportów przysłanych Synodowi od 36 Dyecezyi, r. 1806 narodziło się w nich dzieci wyznania tylko Grecko Rossyiskiego płci męzkiey 711601, płci żeńskiey 634564, umarło osob płci męzkiey w tymże roku 449633, płci żeńskiey 403870, zaślubionych par było 273778. Między umarłemi były 2 osoby od lat 150, 2 od 140, 2 od 130, 4 od 125, 24 od 120, 25 od 115, 71 od 110, 164 od 105, 1276 od 100, 1641 od 95, 4398 od 90, 4373 od 85, 10962 od 80, 10651 od 75, 17513 od 70, 14101 od 65, 19275 od 60 etc.

Akademik Sewergin niedawno był posłany od tuteyszey Akademii scyencyi dla uważania i opisania góry ognistey, która palić się zaczeła w Estlandyi; znalazł ią o 22 wiorsty odległą od Rewla między południem i zachodem, i dał niey Akademii obszerną sprawę, iakoteż bliższych góry okolic dokładne opisanie. O czasie w którym palić się zaczeła pewności niema; według powieści iednych mieszkańców raz pierwszy dym postrzeżono 27 czerwca r. 1807, według drugich d. 18 listopada tegoż roku.

WIEDEN d. 5 lutego. Wczora u Cesarzowey audyencyą miała deputacya stanów Królestwa Czeskiego, której imieniem wiuszował Burgrabia Graf Wallis; tenże udał się z kollegami do Arcy X. Karola, i iako Generał Kapitanowi Królestwa oświadczył życzenie całego narodu. Ofiary dobrowolne obywatelów Węgierskich nie utaią podziśdzień, dla poratowania prowincyi woyną zniszczonych; ieszcze niedawno Czechy, Szląsk, Morawia, Austrya z tego źródła otrzymały 180 t. złot. ryńs. Listy odebrane z wielu miast państwa Tureckiego znać daią, że Sułtan Mustafa 4 i cały z nim Ottomański narod nie obojętnem okiem patrzą na codzienny i wielki wzrost Francuzkiey potęgi w Dalmacyi i Albanii; to pewna że G. Lauriston ma liczną dywizyą woyska w okolicach Cattaro i Raguzy, G. Marmont w okolicach Zara i na granicach Bośnii, G. Baraguey d' Hiliers przyprowadził trzecią z Friulu, inne dywizye są oczekiwane z Włoch i Szląska Pruskiego, zkąd cały korpus Masseny ma przybyć: niewiadomo kto obeymie kommendę naywyższą nad armiami połączonemi. Co widząc Turcy, iak słychać, zaczynaią szukać związku z Anglikami, właśnie gdyby koniec ich panowania w Europie nieuchronny był i blizki. Więc Dywan miał wysłać gońców do Lorda Collingwood krążącego po Archipelagu, z odezwą nie tylko zmierzaiącą do zawarcia ugody, ale też ścisłego przymierza między dwóma narodami. Między wielo warunkami ten ma być nayważnieyszy i naypierwszy, ażeby W. Brytańnia natychmiast osadzić mogła Egipt, Moreę, i wyspy Greckie, iest wątpliwość czyli te kraie dostać się maią Jerzemu 3 w nadgrodę ofiarowanych posiłków, albo poźniey do

Ottomanów powrócą gdy niebezpieczeństwo mi. nie. To pewna że Sułtan chce dwie armie rychley zgromadzić, z których każda po 150 t. ludu powinna liczyć; przeto wydane są rozkazy naysurowsze do wszystkich Baszów Europeyskich i Azyatyckich, ażeby niezwłócznie przybywali do obozu prowadząc sami iak naywięcey zbroynych. W Constantinopolu Dywan od czasu dawnego nigdy tak czynnym nie był, Ministrowie i konsyliarze Porty dzień i noc pracuią wynayduiąc środki naydogodnieysze, iak cały narod Ottomanow ruszyć ku obronie pospolitey, państwo utwierdzić na lądzie i morzu; tym końcem cała ich flotta ma być wkrótce do żeglugi opatrzona

Cesarz G. Vincent w nadgrodę zasług darował dobra skarbowe 180 t. złot. ryńs. szacowane w Gallicyi, tamże podobne dobra, lecz szacunku 80 t. złot. ryńs nie przenoszące otrzymali G. Kawaleryi Bellegarde i Wice Prezydent Wurmser. Ponieważ w Liwornie iest zamknięty handel po oddaleniu się Regentki z synem, przeto miasta Włoskie Mediolan, Bergamo, Brescia, Verona &c. cukier, kawę, czokoladę inne produkta wysp Antilskich w Niemczech kupować zaczeły. Następca tronu Wurtembergskiego ma wkrótce zaślubić Królewnę Bawarską.

LONDYN d. 16 stycznia. Pisma Oppozycyine zaczynaią głośno powstawać na Ministrów naszych, przepowiadaiąc blizki upadek narodu pod ich rządem, ieżeli rychło nie przywrócą pokoiu. Geniusz Napoleona tryumfuie, powiadaią, iakim więc sposobem oprze się iemu Brytańnia własnym siłom zostawiona, zwłaszcza gdy z Francyą połączone dziś widziemy prawie wszystkie Mocarstwa Europy lądowey. Rękodzieła Angielskie upadaią, żegluga zmnieyszyć się musi, nadzieie zawodne ożywienia iey handlem Azyatyckim, Afrykańskim, i do nowego świata. Gdybyśmy przynaymniey w domu byli bezpieczni. Lecz brzegi nasze nie są niedostępne, obywatelów umysły rozróżnione naybardziey w Szkocyi i Jrlandyi, których mieszkańce dawno z Unii wymuszoney nieukontentowani, czekaią podobno czasu tylko i sposobney pory do wynurzenia chęci swoich, Jrlandya naybardziey, gdzie Katolicy wielorako uciśnieni wybawiciela głośno wzywaią, gotowi broń podnieść na braci. Te i podobne okoliczności wyliczaiąc Oppozycya Ministrów zaklina, żeby złożywszy dumę i miłość własną która ich zaślepia, nakoniec przeyrzeli, a pokoiem prędkim odwrócili blizką zgubę oyczyznie grożącą.

Lecz Ministrowie tych uwag nie czytaią zapewne, i rad nie słuchaią zatrudnieni woienną wyprawą, w przekonaniu że sam tylko oręż i szczęśliwe onego powodzenie dać zdoła pokoy pożądany i chwalebny. Admirał Cotton z częścią flotty swoiey został wiatrem odparty do brzegów oyczystych z odnogi Biscaiskiey; lecz G. Spencer z częścią drugą oparł się nawalnościom i zmierza do Gibraltaru, którą twierdzę opatrzyć kazano śpiesznie na wszelki przypadek, ażeby tu niegotowych Anglików nie znalazł nieprzyiaciel, gdy nad podobieństwo wszelkie szturmować zechce. Co wykonawszy Spencer Admirałom Purwis i Sidney Smith ma pomagać w dobywaniu Ceuty, Cadix, czyliteż Lisbony, gdyż dotąd niewiadomo do którego z tych miasta przystąpiemy naprzód, chociaż zdaie się pewna, iż iedno z nich iest zagrożone.

Druga wyprawa nad inne większa gotuie się w portach naszych, którey cel i wodzowie nieznaiomi. Admiralicya znayduiąc dziś w portach Królestwa liczbę prawie nieskończoną okrętów kupieckich bezczynnie stoiących dla przerwanego handlu, wiele ich naieła ku potrzebie publiczney, płacąc szilling na miesiąc od każdey beczki. Ze Lord Strangford nie wyiechał na poselstwo do Brezylii, przypisuią niektórzy odmianę zarzutom przeciw niemu uczynionym; ten pan uczony autor wielu dzieł dowcipnych i dobrze przyiętych w narodzie naszym. Jrlandczyk rodem, nie ma zdaniem przeciwników, potrzebnych posłowi talentów; nawet niektórzy dowodzą, że nie on potrafił nakłonić Regenta do opuszczenia Lisbony. Z tego przypadku cieszyli się w początkach Anglicy, teraz są zasmuceni uważaiąc, iak wiele rozmaitego ludu od nas przenieść się może do Brezylii z wielkim zyskiem dla tego kraiu, szkodą dla Brytańnii, mianowicie ieżeli Regent przybyłych użyie do założenia rękodzieł; wtenczas produkta surowe z tamtąd przychodzące podziśdzień, zaczną wychodzić przerobione, z uszczerbkiem naszych rękodzieł; samych skór surowych odbieraliśmy corocznie z Brezylii sztuk 100 t.

Prawdziwy był domysł, że Brytańnia W. wyspę Portugalską Madera zaiąć miała: G. Beresford z Admirałem Hood posłany na tę wyprawę, przez Maiora Murphy doniosł rządowi, że d. 24 grudnia stanowszy pod Maderą, bez odporu żadnego i trudności został przyięty, i żołnierzem Angielskim osadził twierdze. Bez wątpienia usłyszemy wkrótce o zaięciu innych osad Portugalskich, iakie są Azores, Goa, Diu, Macao; same tylko zostaną w ręku Regenta Gwineyskie i Zangwebarskie, do których, iakoteż do Brezylii przystęp nieprzyiaciołom iest trudny, a podbicie żołnierza wiele potrzebuie.

Wiadomości z New Yorck d. 18 grudnia pisane donoszą, że Kongres Amerykański wyrokiem uroczystym zamknąć kazał porty swoie, i zerwał związki handlowe z Anglikami. Zaden z nas nie wątpi o blizkiém naiechaniu przez Republikantów i rychłém podbiciu Canady; lecz to nie mniey pewna, że tysiące statków kupieckich zabrać możemy nowemu nieprzyiacielowi, a tym sposobem nie tylko nadgrodzić sobie stratę osad, aleteż magazyny nasze napełnić produktem i wielorakim towarem na czas długi. Wprawdzie Admiralicya ieszcze rozkazu nie dała na łapanie Amerykańskich okrętów, lecz to nastąpić musi, skoro Kongres propozycyi od posła Rose podanych przyiąć nie zechce. Gdy zaś Angielscy politycy rachuią pilnie milliony spodziewane z przyszłey zdobyczy, Amerykanie zapowiadaią nieuchronny upadek handlu naszego. Wszystkie prowinncye RPtey od Louisiany do brzegów rzeki S. Wawrzyńca i granic Acadyiskich przyiąć mieli z radością

niewypowiedzianą Kongressu uchwałę, która woynę blizką zwłastuie. Od lat kilku Amerykańscy żeglarze na własną potrzebę czyliteż na opatrzenie innych narodów z któremi handel prowadzą, zakupowali w Anglii i odprzedawali światu całemu naymniey dwie trzecie części towarów pochodzących z manufaktur Brytańnii W; ieszcze w r. 1807 zapłacili Anglikom za nie gotowizną 11 millionów FS. Z tego źródła utrzymywało się kilka millionów ludzi pracuiących w rękodzielniach. Niech tylko Amerykanie handlować i pieniądze dostarczać przestaną na chwilę, magazyny Angielskie napełnią się nieużytecznym towarem, lud pracowity bez zarobku do nędzy przyidzie i rozpaczy.

Po rapporcie Ministra morskiego przyniosł swóy Kongressowi Minister skarbowy, w którym pokazuie, iż RPta w r. 1807 miała dochodu więcey 18 millionów dollarów; gruntu przedano tylko 294 t. morgów, za które weszło 500 t. tychże dollarów. Wydatek zwyczayny w czasie spokoynym na wszelkie potrzeby nie przechodzi 12 millionów; potrąciwszy summę przeznaczoną na zmnieyszenie długu publicznego, drugą Francyi należną za odstąpienie Louisiany, zostaie w skarbie więcey 3 millionów. Tak bywało w przeszłe lata; co zważaiąc politycy głośno przyganiaią rządowi Amerykańskiemu, że dotąd nie myślił o wystawieniu flotty zdolney bronić handel i brzegi kraiowe, maiąc zwłaszcza w domu drzewo i rozmaite ku temu potrzeby, inne bez trudności dostać mogąc z Europy w zamianę własnych produktów. Dziś nawet gdy woyna z Anglią zdaie się nieuchronna, i kupieckie statki Amerykanów naybardziey są zagrożone, brzegi i porty otwarte są napaści naszey, Kongres ieszcze nie myśli o potężney flotcie, i budować liniowych okrętów albo fregat nie każe; tylko wyznaczył mierną summę na uzbroienie 180 szalup. Wnoszą ztąd niektórzy, że Kongres o woynie z nami szczerze nie myśli, owszem szukać będzie ugody, byleby śmy naymnieyszą do tego skłonność pokazali.

PARYZ d. 26 stycznia. Senat napisał ustawę, że Generał Administrator Francuzkich departamentów Piemontu, i Liguryi rangę mieć będzie między urzędnikami koronnemi, i mieszkać stale w Genui. Coraz więcey żołnierzy naszych do Hiszpanii wkracza, nie wszyscy razem lecz małemi dywizyami od 1500 do 2 t. Zbierać nie chcemy wszystkich pogłosek iakie biegaią o nastąpić maiących odmianach w tey stronie; odnowiły się dawnieysze o wcieleniu do Francyi niektórych prowincyi, Catalonii, Biscaii &c. oblężeniu Gibraltaru. Marszałek Moncey za innemi sam wkroczył, i w Irun był przywitany od G. Laburia Adiutanta X. Pokoiu, gdzie zabawiwszy krótko pośpieszył do Tolosa.

Konsyliarz stanu Lacuée następuiącym sposobem przekonywał Senat o potrzebie przyłączenia do Francyi twierdz Flessingue, Wesel, Cassel &c. W zdarzeniach wielu Napoleon Jmperator okazał umiarkowanie; dziwić się będzie Europa, że podbiwszy kraiów tyle od Adryatyckiego do Baltyckiego morza i brzegów Niemna, dziś przestaie na kilku miastach ten który zbogacił hoynie swoich zprzymierzeńców; nie zabierałby tych nawet, gdyby Kehl nie było przedmurzem Strasburga, Casel Moguncyi, Ehrenbreitstein Coblence, gdyby Wesel nie było potrzebne do okrycia Renu, Flessingue portu Anvers i uścia Escaut. Nie myślił Francyi rozszerzać która iego sprawą dość iest potężna i wielka, lecz iedynie chciał sobie i następcom związku Reńskiego Protektor, zachować zręczność dawania posiłku zprzymierzeńcom, gdyby kiedy od nieprzyiacioł byli zagrożeni.

Stanu konsyliarz Regnaud dowodził potrzebę zwołania 80 t. młodzieńców. Gdyście zwoływali, mówił konskrypcyą r. 1808, chcieliście pokoy przyśpieszyć; iuż iest podpisany na lądzie i niewzruszony. Przeciwi się dobru całey Europy sam iuż tylko rząd Angielski; iego nadzieią woyna, niezgody nasze potrzebą. Odpowiedział na poważne pośrednictwo zmieszczeniem stolicy Duńskiey, pogardą prawa narodów, morza i żeglugi zamknięciem, woyny nieśmiertelney ogłoszeniem. Powstali przeciw takiemu gwałtowi i bezprawiu Monarchowie, i czynią dziś względem spólnego nieprzyiaciela na lądzie, co ten pierwszy uczynił na morzu, wygnali handel i okręta Angielskie z portów całey Europy. Utworzony iest potężny związek i święty na ukaranie Oligarchii Brytannów; od Baltyckiego do morza środziemnego, od Nilu do Newy ledwie iaka przystań wolna i bezpieczna flottom Angielskim została.

Lecz nie dość na tém żeśmy Anglików ogłosili wyiętemi z pod opieki prawa narodów, trzeba ieszcze im odiąć bezpieczeństwo w gnieździe własném. Niech wyparci ze wszystkich portów, zagrożeni w domu nie wiedzą, gdzie naylepiey użyć maią potęgi swoiey; niech pomnożone armie Francuzkie będą gotowe nieść orły zwycięzkie i mściwe do nayodleglejszych osad i dzierżaw Jerzego 3. Dla tych przyczyn macie wzywać do chorągwi młodź konskrypcyiną; wezwanie przeszłey dało pokoy lądowy, to pokoy morski przyniesie. Rabunek i grabież Coppenhagi, emigracya Lizbońska nie zupełnie Europę z okrętów ogołociły. Jeszcze podobno iest żołnierzowi Francuzkiemu zblizka potkać Angielskie milicye, Jrlandya może spodziewać się wybawiciela w ucisku srogim, Indya niech czeka zbawców. Gdy zaś stare legiony ruszą w pole niosąc dzień sprawiedliwości i pomsty, nowe zastępy młodzieńców poznawać będą karność żołnierską i walczenia sposob pod okiem oycowskiém rycerzów obywatelów, Generałów Senatorów, których gorliwość iuż nie raz formowała połki, wprawiała do boiu młodziuchne ręce, na zastąpienie żołnierzy poległych na polu chwały, albo dla ran i chorob od służby uwolnionych. Ma Jmperator Francuzki gotowe środki do zawarcia pokoiu i popierania woyny; potęga własna, posiłki zprzymierzeńców nie każą wątpić o skutku tey rozprawy; nieprzyiaciel zkłonić się musi do sprawiedliwości boiaźnią, albo do ulegania zwycięztwem.

Minister woienny G. Clarke dał rapport następny Monarsze. W. J. Mość kazałeś zgroma.

(2)

dzić 2 armie obserwacyine na południu, 1 pod G. Junot zaieła Portugallią; 2 pod G. Dupont weszła do Hiszpanii; przez ostrożność Marszałek Moncey nastąpił z trzecią za niemi. Potrzeba zamknięcia portów nieprzyiacielowi, druga żebyśmy w niektórych mieyscach potęgę mieli gotową dla przeniesienia teatru woyny do Anglii, Jrlandyi, Indyi, nakazała zwołać młodź należącą do konskrypcyi r. 1809. Strona w radzie Londyńskiey góruiąca woynę wieczną ogłasza, Coppenhagi rabunek skryte iey zamysły obiawia Chociaż Europa cała powstaie na tę gwałtowność, a Francya woysko ma licznieysze niż przedtym, trzeba ieszcze większą potęgę wystawić, ażeby zastraszony nieprzyiaciel sam od steru rządowego oddalił Olygarchow, i powierzył administracyą ludziom rozsądnieyszym, którzyby miłość i dobro własney oyczyzny, z miłością i dobrem plemienia ludzkiego zgodzić umieli. Nieuważny polityk widząc pokoy na lądzie kwitnący mógł woysko zmnieyszyć; W. J. Mość widzący daleko legiony Francuzkie pomnażać winieneś, dopóki Anglia nie przyzna udzielności wszystkim narodom w handlu i żegludze, a po wszystkich morzach nie zakwitnie bezpieczeństwo i pokoy, iakim cieszy się ląd Europeyski od kilku miesięcy. Cierpi zapewne oycowskie serce panuiącego, gdy poddanym nowe coraz ciężary nakazuie; lecz obowiązkiem iest Napoleona wysłuchać ten głos powszechny Francuzów: Niema i nie chcemy spoczynku, dopóki morza nie będą oswobodzone; gotowi iesteśmy krew przelewać do ostatniey kropli, ażeby tylko oyczyzna, z nią wszystkie narody świata odzyskać mogły handel i żeglugę wolną, dziedzictwo słuszne, sprawiedliwe, niezaprzeczone, pożyteczne, i koniecznie każdemu potrzebne.

Nakoniec Minister zagranicznych interessów Champagny dał rapport następuiącey osnowy. W Tilży Europa lądowy pokoy zyskała i nadzieię morskiego; potężni Monarchowie ofiarowali pośrednictwo, które Brytańnia odrzuciwszy zburzyć przedsięwzięła Coppenhagę, powstaiąc iawnie przeciw Mocarstwom oboiętnym, które dawno znieważać przywykła. Ta gwałtowność Francyą zkłoniła do łączenia się z całą Europą przeciw nieprzyiacielowi powszechnemu; żaden nigdy związek sprawiedliwszy nie był. Anglicy zaprzeczaią udzielność narodom; więc te przeciw nim powstać powinny; tak czynić każe własna dostoyność, honor, potrzeba, dobro własne, i przymierza łączące Monarchow Europeyskich. Anglia gwałci prawo przymuszaiąc wszystkich żeglarzów cierpieć przetrząsanie okrętów, zawiiać do portów Angielskich, biorąc od nich opłatę; gwałci udzielność zamykaiąc porty nie oblężone, brzegi, odnogi, morza całe, przecinaiąc kommunikacye handlowe między narodami które nie należą do woyny.

Gdyby okręta Francuzkie zabierał nieprzyiaciel w iakim porcie, pan onego do odpowiedzi powołany musiałby dochodzić na Anglikach krzywdy naszey, obelgi swoiey; bo inaczey stałby się spólnikiem Anglików, nieprzyiacielem Francuzów. Portugalczykowie statki swoie dozwalali przetrząsać, a przez to dobrowolnie cierpieli uymę udzielności, gdyż okręta są narodów własnością na morzu, iak miasta na lądzie, których napadać bez woyny się nie godzi. Powolność Regenta nam prawo dała żądać, ażeby na Anglików powstał albo sam odpowiadał za szkody przez nich uczynione. Portugallia nie mogła odłączyć się od sprawy Europeyskiey, i przyimować tych u siebie, którzy chcą sami panować na morzu. Uczyniła to iednak wtenczas, gdy flotty Jerzego 3 nowy świat i dawnieyszy hardo przebiegały, Amerykanów biły, burzyły Coppenhagę. Jeszcze w r. 1806 zawinoł do Lisbony nieprzyiaciel, miał taiemne rozmowy z dworem, których cel i skutek czas odkrył. Jdąc do rzeki Plata czyliż w Rio Janeirorie spoczywał? szturmuiąc Buenos Ayres i Montevideo czyliż z Brezylii nie miał dostarczonych potrzeb? Flotty Cadix zamykaiące czyliż z portów Portugalskich nie brały żywności; te które szły na Constantinopol, podbicie Egiptu, zbuntowanie Neapolu, i które po morzu środziemném krążyły?

Konsul Francuzki w Faro uwięziony, poźniey wywołany z kraiu. Regent nie raz Anglikom pozwalał zabierać w kraiu swoim własność Francuzką, imać okręta nasze; mógł więc zatrzymać Anglików na prozbę Napoleona i towary tego narodu w nadgrodę strat naszych. On zaś taiemnie ostrzegał dwór Londyński o wszystkiém. Obiecywał przyiąć sprawę powszechną Europy, skrycie zaś wołał o posiłki Angielskie, uwodził Francuzów, czas zwlekał, niciakie skrupuły do rozwiązania podawał. Rozwiązaliśmy; nawet zmnieyszono żądania pierwsze, nowe obietnice, i zwłoka czasu; raz 12 letniego X. Beira posyłano do Brezylii ku obronie kraiu od Anglików, raz drugi czekano eskadry powracaiącey z morza środziemnego, która panom Oceanu rzekę Tagus zamknąć miała. Tym sposobem czyniąc Regent, dwóm niby stronom dogadzaiąc, oddał na los niepewny byt narodu który wołał o zerwanie związków z nieprzyiacielem Europy niebezpiecznych. Jeszcze prosił o miesiąc czasu, którego użył na czekanie przyiścia woysk i flott Angielskich z Coppenhagi, co gdyby nastąpiło Portugallia zupełnie byłaby zniszczoną. Postrzegli nokoniec nierzetelność Regenta posłowie Francuzki i Hiszpański, Lisbonę opuścili, wkrótce uczyni to samo dom Braganza.

W rapporcie drugim wyraża Minister Champagny, że Regent po wyiezdzie posłów z Lisbony zapowiedział woynę Anglikom zapewne za ich pozwoleniem, i zabierać kazał towary których iuż nie było w kraiu; nakoniec wysłał do Paryża posła, ten przecie granic Portugalskich nie przeszedł. Posiłki Jerzego 3 wszystkim iego sprzymierzeńcom szkodliwe, Regentowi zysk przyniosły, że ucieczkę do Brezylii zasłoniły. Ten kray od tąd liczyć się powinien w rzędzie osad Angielskich, Portugallia do związku Europeyskiego należy; obioł całą G. Junot, działa w batterych nadmorskich znalazł zagwozdzone. Anglicy tu nic do czynienia nie maiąc grożą portom Cadix i Ceuta; do Gibraltaru na załogę sprowadzili woysko na Egiptskiey wyprawie mniey szczęśliwe, i te które Sycylią napełniały; zdaie się iakby nieprzyiaciel chciał na brzegach Hiszpanii Europeyskiey nadgrodzić sobie klęskę w Buenos Ayres poniesioną.